Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk
DGBI / 108686473

Datum 6 november 2026
Betreft Kabinetsinzet Europees centrum voor kritieke grondstoffen

Geachte Voorzitter,

Nederland moet op korte termijn positie bepalen over de oprichting van een Europees centrum voor kritieke grondstoffen (*Critical Raw Materials Centre*, hierna: het CRM Centre). Daarom informeer ik uw Kamer, mede namens de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, over de Nederlandse inzet. Dit is een dossier dat uw Kamer als prioritair heeft aangemerkt en waarvoor de besluitvorming op EU-niveau nu in een stroomversnelling zal komen naar aanleiding van een door het Europees Parlement (EP) aangenomen amendement.

In algemene zin is het kabinet positief over het voorstel van het EP. In deze brief licht ik eerst toe op welke punten de onderhandelingsinzet van het EP voor het CRM Centre de verordening kritieke grondstoffen aanvult. Daarna ga ik in op de Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel van de EP en de kabinetsinzet op het CRM Centre. Tot slot zal ik ingaan op de mogelijke financiële gevolgen.

Context
In december 2025 presenteerde de Europese Commissie het *ResourceEU* Actieplan, met als doel het versnellen van de uitvoering door de EU-lidstaten van de Europese verordening kritieke grondstoffen (*Critical Raw Materials Act,* ofwel CRMA). Een onderdeel van het RESourceEU actieplan is het voorstel om een CRM Centre op te richten.

Oorspronkelijk kondigde de Commissie in het *ResourceEU* actieplan een afzonderlijk wetsvoorstel aan voor de oprichting van het CRM Centre. In plaats daarvan heeft het Europees Parlement een amendement aangenomen voor de verordening kritieke grondstoffen (CRMA).[1] Dit amendement ziet op de gehele oprichting van het CRM Centre. Deze route is ingegeven door de breed gevoelde urgentie om op korte termijn een operationeel CRM Centre te hebben, zodat sneller stappen gezet kunnen worden in het vergroten van de Europese leveringszekerheid van kritieke grondstoffen. Het kabinet deelt dit gevoel van urgentie en zet in op versnelling van de inzet op leveringszekerheid zoals is toegelicht in de Kamerbrief kabinetsinzet nationale grondstoffenstrategie van 7 juli jl.[2]

[1] Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1252 COM/2025/946 EUR-Lex - 52025PC0946 - NL - EUR-Lex.
[2] Kamerstuk 32 852, nr. 426.

Het voorstel van het EP vraagt om positiebepaling van de lidstaten en een versnelling in de besluitvorming. Het Iers voorzitterschap van de Raad wil op zeer korte termijn een Raadspositie formuleren. Met deze Kamerbrief informeer ik u, in een versneld traject, over de inzet van het kabinet in de onderhandelingen. Deze inzet is aanvullend op de reactie op de publieke consultatie over het CRM Centre die ik eerder met uw Kamer heb gedeeld.[3]

Essentie onderhandelingsinzet Europees Parlement
De inzet van het Europees Parlement ziet op de oprichting van een zelfstandig rechtspersoon voor een onbepaalde tijd. Het doel hiervan is het bijdragen aan de Europese toegang tot een veilige, weerbare en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen. Het EP stelt voor dat het CRM Centre wordt gehuisvest in een van de EU-lidstaten. Deze locatie mag niet later dan 1 januari 2028 worden aangewezen zodat het CRM Centre zo spoedig mogelijk operationeel wordt. Het EP wenst dat de Commissie verantwoordelijk is voor het initieel opstarten van het CRM Centre, totdat het CRM Centre over de operationele capaciteit beschikt om zijn eigen begroting uit te voeren.

Het bestuur van het Centre dient te bestaan uit een *Governing Board* waarin elke lidstaat met één stem vertegenwoordigd is, en de Europese Commissie met twee. De *Governing Board* stelt met twee-derde meerderheid de strategie (werkplan en meerjarenplan) en het budget van het CRM Centre vast, en stemt met gewone meerderheid in met onder andere kaders voor voorraden, inkoop en investeringen. Daarnaast dient er door de *Governing Board* een onafhankelijke directeur te worden benoemd. Om relevante stakeholders te betrekken moet het CRM Centre een adviesorgaan (hierna: *Forum*) krijgen, waarin het bedrijfsleven en andere belanghebbenden zijn vertegenwoordigd.

Het CRM Centre moet gefinancierd worden uit het Meerjarig Financieel Kader (MFK), via het *European Competitiveness Fund* (ECF). Het CRM Centre zal projecten in de hele keten ondersteunen met verschillende financieringsinstrumenten, waaronder equity-instrumenten, subsidies, leningen, garanties en offtake-steun. Ook kan het CRM Centre samen met private partners joint ventures of entiteiten met een specifiek doel (*special purpose vehicles*) oprichten of daaraan deelnemen, om financieringscapaciteit te combineren met (expertise van) derden. Daarnaast voorziet het Europees Parlement een *European Critical Raw Materials Fund* (CRM fonds) van EUR 2 miljard, dat ook wordt gevoed uit het grondstoffenbudget van het ECF. Het CRM Centre beheert dit fonds binnen de investeringsrichtsnoeren van de Commissie en in samenwerking met de Europese Investeringsbank (EIB). Het fonds zal onder andere inzetten op het aantrekken van extern kapitaal vanuit lidstaten en private investeerders.

In het voorstel van het EP ziet het CRM Centre op de inkoop en het beheer van Europese voorraden. Inkoop wordt gedaan op basis van een voorraadstrategie die tweejaarlijks wordt opgesteld en goedgekeurd door de *Governing Board.* Deze *contingency stocks* zijn eigendom van de Unie en liggen in opslagfaciliteiten binnen de EU. Bij een (dreigende) leveringsverstoring, crisis of marktmanipulatie kan het CRM Centre de voorraden vrijgeven aan Europese bedrijven. De voorraadvormingspijler zal voortbouwen op de

[3] Zie bijlage bij Kamerstuk 32 852, nr. 426: Nederlandse input voor EU consultatie CRM Centre.

Europese pilot. Daarnaast kan het CRM Centre private voorraden van bedrijven financieel ondersteunen en blijven nationale voorraden toegestaan. Het is volgens het voorstel ook toegestaan voor derde landen om via associatie deel te nemen aan Europese voorraadvorming, waarbij het gaat om EFTA/EER landen en andere partners.

Voorgesteld wordt dat het CRM Centre het beheer van de bestaande CRMA-systemen voor *offtake* en gezamenlijke inkoop (via het *EU Energy and Raw Materials Platform*) overneemt. Op verzoek van deelnemende bedrijven kan het CRM Centre namens hen onderhandelen en contracten sluiten, op vrijwillige, transparante en niet-discriminerende basis. Op verzoek van twee of meer lidstaten kan het ook namens hen grondstoffen inkopen, waarbij deelname openstaat voor alle lidstaten.

Tot slot zet het EP in op een *Intelligence Hub a*ls onderdeel van het CRM Centre. Deze heeft tot doel om relevante gegevens te beheren en verzamelen over (de waardeketens van) kritieke grondstoffen. Dit ter ondersteuning van de activiteiten en taken van het CRM Centre. Het gaat hierbij om het volgen van marktontwikkelingen, onder andere om leveringsrisico's te identificeren en hierop te anticiperen. Deze gegevens kunnen ook worden gebruikt voor het bevorderen van het ontwikkelen van prijsindices voor kritieke grondstoffen, om transparante, betrouwbare en referentieprijzen te bieden aan marktpartijen.

Nederlandse positie en appreciatie van inzet Europees Parlement

Zoals in het BNC-fiche '*RESourceEU* actieplan en voorstel tot aanpassing van de verordening kritieke grondstoffen'[4] is gecommuniceerd, staat het kabinet in beginsel positief tegenover de oprichting van een CRM Centre. Het kabinet ziet een belangrijke rol voor het CRM Centre in de ontwikkeling van veerkrachtige en concurrerende waardeketens voor kritieke grondstoffen. Het kabinet ziet veel meerwaarde in een centraal Europees coördinatiepunt op dit dossier. Voor zover het huidige MFK daarvoor financiële ruimte biedt, zet het kabinet in op een zo snel mogelijke operationalisering van het CRM Centre. Het kabinet kan zich daarbij voorstellen dat de Commissie alvast met de activiteiten van het Centre begint.

In algemene zin kan het kabinet zich vinden in de door het EP voorziene activiteiten van het CRM Centre, waarbij gezamenlijke inkoop, het opzetten en beheren van voorraden, monitoring van waardeketens en gerichte financieringsinstrumenten centraal staan. Wel zal het kabinet zich ervoor inzetten dat het mandaat van het CRM Centre helder wordt afgebakend. Het CRM Centre moet zich primair richten op het vergroten van de leveringszekerheid van kritieke grondstoffen. Die kerntaak is op zichzelf al zeer omvangrijk. Met name coördinatietaken op het gebied van financiering, kennis, voorraden en vraagbundeling zijn hierbij essentieel, net als het faciliteren van publiek-private samenwerking. Aanvullende taken, zoals het ondersteunen van initiatieven gericht op relevante kenniswerkers, leiden daar naar het oordeel van het kabinet in dit beginstadium te veel van af.

[4] Kamerstuk 22 112 , nr. 4244.

Het uitgangspunt van het kabinet is dat lidstaten een gedegen rol in het bestuur van het CRM Centre moeten hebben. Dit kan bijvoorbeeld langs de lijnen van een *Governing Board z*oals in het EP-voorstel wordt geschetst. Wel moet er een duidelijke rolverdeling bestaan tussen een eventuele *Governing Board* en de reeds bestaande *CRM Board* met vertegenwoordigers van de lidstaten dat de uitvoering en de coördinatie van de CRMA ondersteunt. Ook vindt het kabinet het belangrijk dat de private sector een structurelere rol krijgt in het CRM Centre dan dat nu wordt voorgesteld. Het kabinet is ervan overtuigd dat kennis en expertise van de private sector cruciaal is voor een effectief CRM Centre.

Het kabinet staat achter het oprichten van een zelfstandige entiteit die onafhankelijk kan opereren in het belang van de Europese leveringszekerheid. Hierin zijn verschillende vormen denkbaar, zoals een decentraal EU-agentschap of een gedeelde onderneming als een stichting of bedrijf Het kabinet streeft naar de meest passende vorm voor de uitvoering van de taken die het CRM Centre beoogt. Hierbij acht het kabinet het van belang en noodzakelijk dat het CRM Centre efficiënt zaken kan uitvoeren als de toebedeling en het prioriteren van schaarse (financiële) middelen, het ophalen van privaat en publiek kapitaal en het acteren als een marktpartij.

Het kabinet kan zich vinden in het EP-voorstel waar het ziet op voldoende flexibele financieringsinstrumenten, zoals *contracts for differences* en garanties. Het kabinet steunt de oprichting van een CRM-fonds, en wil hierbij benadrukken dat de samenwerking met de EIB belangrijk is. Het kabinet mist in het voorstel het belang van de samenwerking met nationale investering instellingen en verwacht hierbij een coördinerende rol voor het CRM Centre. Projecten gericht op circulariteit, recycling, secundaire kritieke grondstoffen, materiaalefficiëntie en substitutie moeten goed landen in de financieringsstrategie.

Het kabinet verwelkomt dat het CRM Centre ten aanzien van voorraadvorming kan voortbouwen op de voorraden en operationele protocollen uit de Europese pilot die eind 2026 zou moeten starten. Het benadrukt dat het houden van Europese *contingency stocks* ten alle tijden gericht en proportioneel moet zijn. Ook is het kabinet positief over de ondersteuning die het CRM Centre kan gaan bieden aan private initiatieven gericht op het bedrijfsleven. Het kabinet vindt het van belang dat het CRM Centre het gebruik van capaciteiten van de private sector mogelijk maakt en zelfs aanjaagt, bijvoorbeeld op het gebied van risicomanagement en operationele infrastructuur. Waar mogelijk hecht het kabinet waarde aan het bijdragen aan diversificatie en verantwoorde inkoop bij het inkopen van publieke voorraden. Dit kan onder meer door bij inkoop waar mogelijk te gericht te kijken naar projecten in de EU en partnerlanden. Afname voor Europese voorraden kan voor deze projecten een steun in de rug zijn en kan bijdragen aan synergie tussen de verschillende activiteiten van het CRM Centre. Ook moet inkoop vormgegeven worden in lijn met internationale standaarden voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en Europese wetgeving op het gebied van *due diligence* en duurzame waardeketens.[5] [6]

[5] OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen; United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights.
[6] In ieder geval de Conflictmineralenverordening, Batterijenverordening en Anti-dwangarbeidverordening.

Het kabinet staat positief over gezamenlijke inkoop van kritieke grondstoffen en/of halffabricaten op EU-niveau. Het is wenselijk dat het CRM Centre in verschillende vormen kan inspringen, afhankelijk van de behoeftes in de private sector en bredere Europese belangen. Het huidige voorstel sluit hierbij goed aan. Het kabinet zal erop inzetten dat bekeken wordt of het matchen van vraag en aanbod ook ingezet kan worden voor de aanvoer van recycling-projecten. Ook moedigt het kabinet, in lijn met de inzet op het inkopen van voorraden, aan dat eventuele gezamenlijke aanbestedingen waar mogelijk voornamelijk putten uit projecten in de EU en partnerlanden, om deze projecten te ondersteunen en bij te dragen aan synergie tussen de activiteiten van het CRM Centre. Daarbij hecht het kabinet er waarde aan dat deze maatregelen worden vormgegeven in overeenstemming met de internationale verplichtingen van de EU, waaronder die voortkomend uit de akkoorden van de WTO en EU-handelsakkoorden.

Het kabinet is in beginsel positief over het oprichten van een *Intelligence Hub* op Europees niveau die de informatiestromen bundelt en marktintelligentie biedt ter ondersteuning van de activiteiten van het CRM Centre. Dit is complementair aan de kabinetsinzet op betere kennisopbouw en monitoring, zoals via het Nederlands Materialen Observatorium (NMO). Wel zal het kabinet benadrukken dat een sterke koppeling nodig is met nationale observatoria en bestaande kennisinstellingen zoals het Internationaal Energieagentschap. Zo moet worden voorkomen dat dubbel werk wordt verricht. Daarnaast zal het kabinet zich ervoor inzetten dat circulariteit en onderzoek op het gebied van secundaire stromen, substitutie en materiaalefficiëntie een integraal onderdeel worden van de *Intelligence Hub.*

Het kabinet wil tot slot benadrukken dat realisme van belang is. Gezien de complexiteit en omvangrijkheid van de taken van het CRM Centre zal het goed inrichten van deze taken tijd kosten. Het is belangrijk dat de uitvoering hiervan in samenwerking met de Commissie en andere lidstaten goed vormgegeven wordt, waarbij snelheid en effectiviteit in balans zijn.

Financiële gevolgen

De oprichting van het CRM Centre heeft in de huidige vorm geen directe financiële gevolgen voor de Rijksbegroting, noch brengt het significante administratieve lasten met zich mee. Wel zal er een impact zijn op de EU-begroting. Het kabinet is van mening dat de benodigde EU-middelen in eerste instantie gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021–2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Het kabinet wil niet vooruitlopen op de integrale afweging van middelen na 2027. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels van de budgetdiscipline.

Heleen Herbert
Minister van Economische Zaken en Klimaat